



## Biyolojik ve endüstriyel üretim arasında yaşanan güç mücadelesi

Son dönemin en önemli tartışma konularından birisi bu. Biyolojik ya da endüstriyel tarım. O kadar ki GDO lu ürün gamını bile dışarıda bıraktı. Özellikle günümüzde tarım ürünleri ihracatında AB standartlarına uymayan ürünler gerek üreticilere ve gerekse de ülkemize önemli ölçülerde kazanç kaybına sebep olmaktadır. Ancak konu incelendiğinde biyolojik ve endüstriyel tarım ürünlerinin her ülke için bir sorun olduğu, ülkeler tarafından desteklenen



organizasyonların kazançlarının daha da ön plana çıktığı görülmektedir.

Günümüzde ise mücadelenin ateşlenmesi büyük ve güçlü tüketim firmaları tarafından yapıldığı görülmektedir. O halde ne yapmak gerekmektedir? İncelemeyi, kaynakçasını BM tarım örgütleri takip komisyonları tarafından

hazırlanan raporlara dayandırılan bir makale üzerinden yaptım. Okuduğunuzda şaşkıncu bulacağınız kesin bence. Çünkü ekolojik dengenin korunmasını sağlayacak normlar ortaya konulmuş olmasına rağmen bütün ülkeler önceliğini tarım gelirlerinin düşmemesine vermektedir. Ancak diğer taraftan endüstriyel tarımın da tehdit seviyesi gün geçtikçe ilerlemektedir.

Genel olarak biyolojik bozukluğu olan ürünlere karşı ciddi mücadele yapan ülkelerin başında Fransa gelmektedir. Neredeyse organik tarım ile diğerlerine karşı bir savaş açılmış durumdadır. Karşı slogan ise “*Bir elmanın diğerine benzememesi hiçbir şeydir. Esas olan fiyatlarıdır*”. Bu bağlamda Fransa’da organik/biyolojik tarım 2002 yılından itibaren üç kat artarak genel tarım alanları içinde %57’lik bir oranı yakalamayı başarmıştır. 2015’e gelindiğinde ise artık biyolojik ürün etiketleri konulmaya başlanmış ve bu ürünlerin pazar payı %45’lere kadar yükselmiştir. Günümüzde artık biyolojik ürün etiketi bir sağlıklı beslenme tanımı haline gelmiş ve pazarda bir yıldız olmuştur.

Tarihine biraz bakmak lazım! İlk olarak 1920'lerin başında doğallığı bozulmuş ürünler görülmeye başlamıştı ve eş zamanlı bir nefret de bu dönemde yükselmişti.1960'lara kadar yükselmeye devam etti ve ilk defa 1964 yılında ciddi bir hareketlenme görüldü. Ardından da üreticilerin bir araya getirilmesi, mücadeleyi beraber yürütmeleri ve tüketici güvenini kazanma çalışmaları başladı.1978 yılında ilk defa diğer ülkelere örnek olacak şekilde Fransa kendi milli biyolojik tarım federasyonunu kurdu. Bu federasyon sistemi uluslararası boyuta kısa sürede ulaştı ve biyolojik üretime dört tanımlama kazandırdı.

### **1.Toprağın, bitkilerin, insan ve hayvanların sağlığı**

### **2.Ekolojik dengenin döngüsel bir yapıda korunması ve güçlenmesi**

### **3.İnsanlara ve diğer yaşayan canlılara karşı dürüstlük**

### **4.Sorumlu ve dikkatli bir yönetim ile ölçülü çalışma**

Kısaca sağlık, ekoloji, dürüstlük, sorumluluk olarak dört kelimele bir tanımlama geliştirildi. Ancak bu arada biyolojik üretim sistemleri de gelişim göstermeye başladı. 1980'den sonra Fransa ilk defa sentezlenmiş malzemelerin kullanımına yasak getirdi. Ama 1988'de "*tarımda biyolojik mücadele*" tanımını çıkardı. Fakat üreticiler bu kavramın içindeki böceklere karşı ilaç kullanılmaması mantığına alışamadılar.



Bu yüzden ilaçlama ve karşı mücadele yasaklamaları sürüncemede kaldı ve ancak AB tarafından çıkarılan kanunlarla bir yere yerleşti. AB'nin bütün ülkelerine yerleşmesi ise 2009 yılına kadar sürdü. Fakat AB ülkeleri genelinde 2013 yılından itibaren itiraz sesleri yükselmeye başladı. Sonra da AB ile Avrupa Parlamentosu üyeleri arasında bir savaş başladı. Çünkü ülkelerin parlamenterleri ciddi anlamda kendi üreticilerinden gelen tepkilerden çekinmeye başladılar. Bu nedenle AB parlamentosunda genel eğilim esnek endüstriyel tarım politikalarını benimseme yönünde gelişim göstermeye başladı. Üst üste günlerce, haftalarca toplantılar

devam etti ve sonuçsuz kaldı, uzlaşma sağlanamadı. Uzlaşma sağlanamayan konuların başında iki husus vardı.

Tarımsal faaliyetlere biyolojik tarım kapsamında katı kurallar getirilmesi yerine üst ve alt sınırlar konulması ve topraksız tarıma müsaade edilmesi idi. (Burada bahsedilen topraksız tarım, yeni bir sektör. Kısaca endüstriyel malzemelerle desteklenen su tanklarında ürün yetiştirilmesi). Bunun üzerinde durulmasının sebebi de sistemin ABD’de geliştirilmesi, ABD kanunlarınca serbest bırakılmış olması ve bu durumun da Avrupalı üreticilerin rekabet gücünü kırmasıydı. Bu düşünce özellikle Avrupa’nın en büyük domates üreticileri olan İtalya ve İspanya ile fabrikalara sahip olan Hollanda tarafından desteklendi. Bir diğer sorun, kimyasal maddelerinin tarımda kullanılmaya devam etmesi nedeniyle çevre kirliliğinin arttığı ve bunun için AB komisyonu tarafından yüksek finansal desteklerin verilmesi konusunda çıktı. Buna da bu sefer AB komisyonu karşı çıktı ve fonların serbest bırakılmasına blokaj getirdi. Sonuçta yıl boyunca Avrupa genelinde biyolojik tarımcılar ile kimyasal destekli (endüstriyel) tarımcılar arasında büyük bir savaş yaşandı ve medya sürekli bu konuyu kamuoyu ile paylaştı.



GARANTİ EDİLEN İÇERİK	: W/W
Organik Madde	: % 35
Organik Karbon	: % 13
Organik Azot	: % 3
Suda Çözünür Potasyum Oksit (K <sub>2</sub> O)	: % 2
Serbest Aminoasitler	: % 3
pH Aralığı	: 4 – 6

 **AGRIEGE**  
www.agriega.com.tr

Durumu her açıdan inceleyen uzmanlara göre konu çok derin ve çözülemez niteliktedir. Günümüzde tarımsal faaliyetler özel organizasyonların, bağımsız kuruluşların ve etkili üreticilerin yönlendirmesi altındadır. Fransa bu konuda lokomotif durumdadır ve halkın da katıldığı komiteler kurarak onların da bu konuda söz sahibi olmasını sağlamaktadır. Ancak küresel boyutta üretim sistemleri değişkenlik göstermektedir. Örneğin domates, şeker pancarı, pirinç gibi çok fazla tüketilen ürünleri büyük miktarlarda üreten Şili, Hindistan ve Brezilya ve hatta Çin farklı uluslararası normları uygulamaktadır. Ancak onların kullandıkları normlar AB normlarına uymamaktadır. Tüketiciler ise rekabet güçlerini kaybetmekten çok endişelilerdir. Bu yüzden de AB’nin katı ve zorlayıcı kurallarına karşı çıkmaktadır.

Bu mücadele devam ederken yüksek rant uğruna değişik organizasyonlar, ülkelerinin desteğiyle bio-tarım için ortaya konulan kurallara karşı çıkmakta ve hatta bu şekilde oluşturulmaya çalışılan ekolojik tabanlı sistemi yıkmaya uğraşmaktadır. Örneğin Carefour, Monoprix gibi büyük mağaza devleri yeni mağazalar açarken üreticilerle uzun vadeli anlaşmalar yapmaktadır. Bu fiyatların aşağılara çekilmesi anlamına gelmektedir. Ama bu durumda biyolojik tarımın yüksek maliyetleri, fiyatların aşağıya çekilmesi ile üreticilerini de zarara uğratmaktadır. Dolayısı ile endüstriyel tarımcılar bu anlaşmalardan kar etmeye devam ederken, bio-tarımcılar dayanamayacak duruma gelmektedir. Son yıllarda en büyük mücadelelerden birisi de yumurtada yaşanmaktadır. Biyolojik yumurta üretimi için konulan AB şartları, çiftliklerin şehir ve kasabalardan en az üç kilometre dışarda olması ve tavuk başına ortalama dört metre kare yer düşmesidir. Bu üreticileri zorlasa da uygulamada sorun yaşanmamaktadır.

Ancak işin işine büyük firmalar girdiğinde yumurtaların yeniden fiyatlandırması gündeme gelmektedir. Ancak fiyatlar tüketici eğilimlerine göre belirlendiğinde rakamlar çok düşmektedir. Bu yüzden biyolojik üretim yapan üreticiler üretim sistemlerini yürütemeyecek hale gelmektedir. Dolayısıyla büyük mağaza zincirlerinin fiyatlandırma politikası her zaman için biyolojik üretim yapanların aleyhine işlemektedir. Süt konusunda da benzer sorunlar mevcut görünüyor. Hem organik hem de endüstriyel üretim gerçekleşiyor ama genel olarak fiyatlandırma her zaman aynı düzeyde kalıyor. Bu da ciddi anlamda endüstriyel süt üreticilerin kar elde etmesine, biyolojik süt üreticilerin de zarar etmesine neden oluyor.

Genel olarak bakıldığında biyolojik üretim konusunda geçmişe nazaran önemli gelişmeler mevcuttur. Hem üretici hem de tüketici artık biyolojik üretimin önemini daha iyi kavramaktadır. Ancak rant kavgaları sistemin oturmasına engel durumdadır. Bu konuda da endüstriyel üretimi destekleyenler yeni bir slogan geliştirmiştir. *“Biyolojik üretim sistemleri her zaman bütün gezegenin ihtiyacını karşılayamaz”*.

Türkiye için de benzer sorunlar vardır. Biyolojik üretim alt yapısının eksik olması tek bir sorun değildir. Bu konuda teşvikler olsa da üretimden pazarlamaya giden yol tıkanıktır. Asıl olan her zaman için biyolojik/organik ürün elde etmektir. Ancak bunun için teşvikler yeterli değildir. Birleşmek, çok üretmek ve küresel boyutta milli dağıtım ağına sahip olmak gerekmektedir. Dolayısı ile birleşme ve bütüncül üretim yapma tabanlı politikalar üreten organizasyonlar süratle eksik bacak olan küresel dağıtım ağını kurmak zorundadır.

**Doç. Dr. Haktan BİRSEL**

**Doç. Dr.**

**Genel Sekreter**